

LESNA GORIVA

Pia Golob

Energenti	Les			Kurilno olje	Zemeljski plin
Oblika/Stanje	Polena 	Sekanci 	Peleti 	tekoče 	plinasto
Količina z vsebnostjo energije 10 kWh	2.5 kg (sušeno na zraku)			0,860 kg	0,840 kg
Količina z vsebnostjo energije 10 kWh	5 l	12,5 l	3,5 l	1 l	1.000 l

10kWh energije denimo zadostuje, da skuhamo 700 skodelic kave!

LESNA GORIVA

- ✦ ● DRVA: razžagan les; 150 - 1000 mm ✦
- POLENA: nasekan les, 150 - 500 mm
- SEKANCI: koščki lesa

IZVOR

- 1. gozd in plantaže
- 1. lesnoprredelovalna industrija
- 1. odslužen les

MERSKE ENOTE

1. PROSTORNINA

- kubični (volumni meter) = m^3
- prostorninski meter = prm
- nasuti kubični meter = nm^3

MERSKE ENOTE

2. MASA

- kilogram
- tona

MERSKE ENOTE			
tona	kilogram	prostorninski meter	nasuti kubični meter
t	kg	prm	nm ³
sekanci, peleti, briketi		drva	drva, sekanci, peleti, briketi

MERSKE ENOTE

1. GOSTOTA^{*} (m/V)

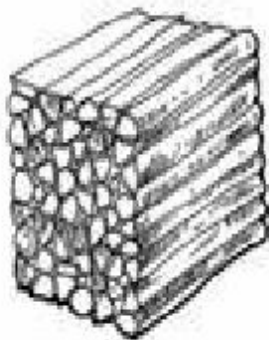
- čista gostota lesa
- relativna gostota (d)
- gostota lesa (p)
  - vlažnost (u)

1 m³ okroglega
lesa

1,4 prm
metrskih
cepanic

2 nm³ polen

3 nm³ sekancev
(G50)

VODA V LESU IN VLAŽNOST LESA

→ delež mase vode glede na maso lesa v absolutno suhem stanju (u)

$$u = \frac{m_w - m_0}{m_0} * 100$$

→ delež mase vode glede na maso vlažnega lesa (w)

$$w = \frac{m_w - m_0}{m_w} * 100$$

VODA V LESU IN VLAŽNOST LESA

- več vode $\Rightarrow$ nižja energijska vrednost lesa

1kg vode - 2,44 MJ energije

- do 25% vode

$\rightarrow$ kurilnost lesa (H_i) = 18,5 - 19 MJ/kg

VODA V LESU IN VLAŽNOST LESA

- nastajanje dima
- višje emisije prašnih delcev
- nastanek katrana
- poškodbe kurišča

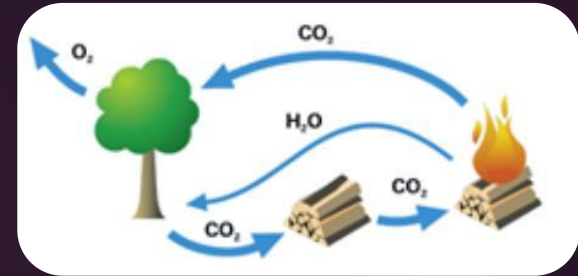
Kurilna vrednost lesa v odvisnosti od vsebnosti vode

Stanje lesa	Vsebnost vode (W)	Kurilna vrednost (H_i)
Sveže posekan les	50 – 60 %	2,0 kWh/kg (7,2 MJ/kg)
Les, skladiščen prek enega poletja	25 – 35 %	3,4 kWh/kg (12,2 MJ/kg)
Les, skladiščen več let	15 – 25 %	4,0 kWh/kg (14,4 MJ/kg)

ZGOREVANJE LESA

3 faze:

1. segrevanje lesa + izhlapevanje vode (do 100 °C)
2. uplinjanje in piroliza (150 °C - 550 °C)
3. pravo gorenje (nad 400 °C)

pepel = negorljivi mineralni ostanki (do 1 % izhodne teže)

IZKORISTEK KOTLA

= delež vložene primarne energije v obliki goriva, ki se spremeni v končno energijo

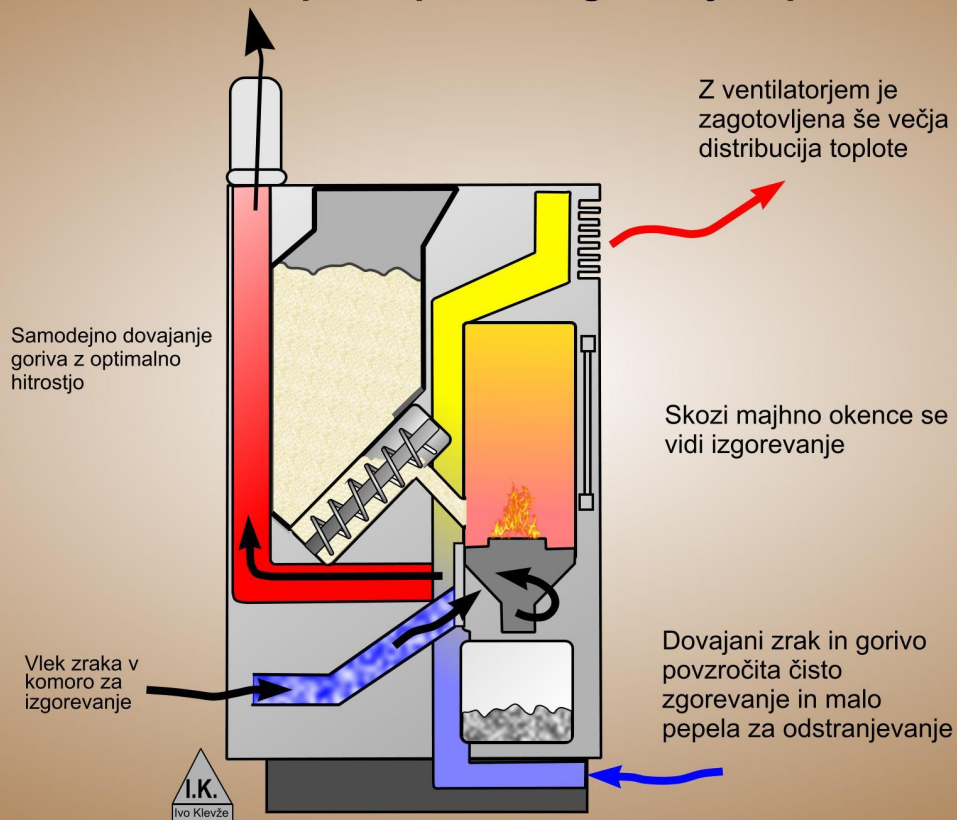
- vedno manjši od 100 % → zakaj?

→ izkoristek ogrevalnega sistema

Energent	Vrsta kotla	Izkoristek
Trdna goriva	Starejše izvedbe Kombinirani kotli na tekoče gorivo Sodobni specialni kotli Kotli na lesno biomaso: - peleti - sekanci - polena	65 do 72 % 70 do 75 % 80 do 90% do 93% 85 do 90% 80 do 85 %
Tekoča goriva	Kombinirani kotli na trdna goriva Specialni kotli	68 do 75 % 90 do 95%
Plinasta goriva	Specialni kotli Kondenzacijski kotli	do 98% nad 100%

Presek tipične peči za ogrevanje s peleti

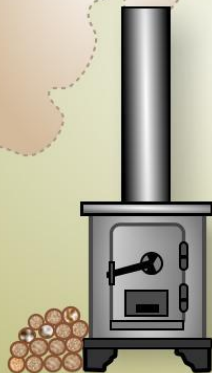

Razlika med starejšimi
in novejšimi sistemi?

<https://www.instalater.si/prispevek/531/vrste-ogrevalnih-sistemov>

Emisije finih delcev, izmerjenih v eni uri

15 - 30
gramov

Stara neučinkovita peč

2 - 7
gramov

Peč s certifikatom

BURNED: are trees the new coal?

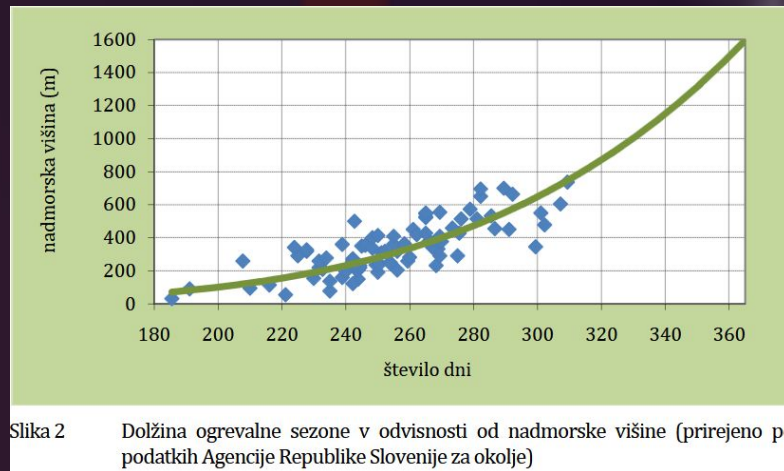
<https://www.youtube.com/watch?v=TRMmdSxqYkk>

KURILNA SEZONA

Prvi in zadnji dan?

- razlike med posameznimi kraji in tudi znotraj krajev - razlog?
- toplotni otoki in jezera hladnega zraka

<https://youtu.be/vO4NnAWijK8>

PEPEL

- Les in skorja imata visoko tališče (1300 - 1400 °C)

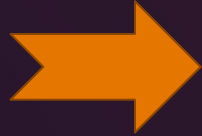
1. lahki pepel
  - a. filtri
2. težki pepel

	Vsebnost pepela (%)	Povprečna količina pepela na tono goriva
drva	0,5 - 2 %	5–20 kg pepela na 1000 kg drv
peleti	0,2 - 0,7 %	2–7 kg pepela na 1000 kg peletov

CERTIFICIRANJE

- ENplus
- DINplus
- S4Q

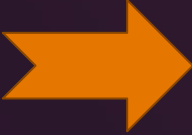

NEM/AUT: certifikacijski organi pri proizvajalcih peletov redno in nenapovedano pregledujejo kakovost peletov → vzpostavljen učinkovit sistem notranjega nadzora in zagotavljanja kakovosti

GIS: Support for quality

CERTIFICIRANJE - 3 kakovostni razredi

- ENplus
  - DINplus
-
- A1 - gospodinjstvo
A2 - gospodinjstvo
B - industrija

LASTNOSTI: vsebnost vlage, ostanek pepela, mehanska obstojnost, gostota nasutja

⇒ SLOVENIJA: ZPS + GIS